

**PROTOKÓŁ
KONTROLI KOMPLEKSOWEJ**

przeprowadzonej
w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) w Żarach
68-200 Żary, ul. Artylerzystów 6;
w dniu 27 czerwca 2014 r.

Działając na podstawie art.7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz.1493 z późn. zm.) oraz §13 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 126, poz. 718).

Zespół kontrolny w składzie:

- 1. Anna Obiegło**, Starszy Inspektor w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego 239-1/2014 z dnia 20.06.2014 r. – Przewodniczący Zespołu
- 2. Wiesława Mikołajczyk**, Inspektor w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego nr 239-2/2014 z dnia 20.06.2014 r. – Członek Zespołu

[Dowód – akta kontroli str. 1-4]

przeprowadził w dniu 27 czerwca 2014 r. zgodnie z Programem kontroli zatwierdzonym przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej LUW, kontrolę kompleksową w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żarach przy ul. Artylerzystów 6, w zakresie wszystkich sfer organizacji i funkcjonowania jednostki w realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

[Dowód – akta kontroli str. 5-12]

Celem kontroli było podniesienie jakości świadczonych usług na rzecz klientów Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żarach.

Okres objęty kontrolą: od 01 stycznia 2013 do dnia kontroli. O rozpoczęciu kontroli powiadomiono podmiot kontrolowany pismem Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. PS-I.431.4.9.2014.AObi z dnia 18 czerwca 2014 r.

[Dowód – akta kontroli str.13-24]

Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

[Dowód – akta kontroli str. 25-28]

Szczegółowej ocenie poddano następujące zagadnienia:

1. Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
2. Programy osłonowe, profilaktyczne realizowane w powiecie;
3. Infrastruktura pomocy kierowanej do osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
4. Działania kierowane do osób stosujących przemoc.

Kontrolę przeprowadzono w obecności Pani Justyny Rasztubowicz – Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żarach.

USTALENIA Z KONTROLI:

1. Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Opracowywanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie (art. 6 ust.3 pkt 1 cyt. ustawy).

W toku czynności kontrolnych ustalono, że Powiat Żarski Uchwałą Nr XIV/84/2011 Rady Powiatu Żarskiego z dnia 20 grudnia 2011 r. przyjął Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2012-2017.

Celem głównym programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie Żarskim. Określono 3 cele szczegółowe, do których przyporządkowano konkretne działania oraz określono terminy ich realizacji, realizatorów, partnerów oraz koszty.

W ramach **I celu szczegółowego pn. „Podejmowanie skutecznych działań profilaktycznych i edukacyjnych przez gminy i powiat”** zaplanowano 5 działań.

Założono podjęcie działań edukacyjnych i rozpowszechnianie informacji w środowisku lokalnym (I). Z przedłożonej dokumentacji wynika, że w ramach tego działania PCPR przystąpiło do projektu pn. „Lubuska Niebieska Tarcza wobec przemocy”, wydrukowano i rozpowszechniano w instytucjach użyteczności publicznej ulotki i informatory. 22 czerwca 2013 r. pracownicy Centrum włączyli się z przedmiotową problematyką kampanię

informacyjną pn. „Ogólnopolska Noc Profilaktyki”. W 2013 r. PCPR zorganizował dwukrotnie spotkania z przedstawicielami OPS-ów oraz Policji w ramach Programu Pilotażowego; ustalono m.in. zasady współpracy służb pomocy społecznej i Policji. Działanie II obejmowało organizację przez PCPR spotkań nt. przeciwdziałania przemocy w rodzinie z policjantem oraz pedagogami i psychologami szkół ponadgimnazjalnych oraz placówek opiekuńczo – wychowawczych z terenu powiatu. Spotkanie odbyło się w marcu 2014 r. W ramach działania III i IV planowano zorganizować spotkania z uczniami szkół ponadgimnazjalnych w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie oraz opracowanie i realizację programów profilaktycznych w placówkach oświaty. Z informacji uzyskanych przez Centrum od wszystkich placówek oświatowych z terenu Powiatu Żarskiego wynika, że w każdej z nich podejmowano przedsięwzięcia na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, m.in. organizowano dla uczniów zajęcia profilaktyczne, spotkania edukacyjno – informacyjne, pogadanki, warsztaty z policjantami i innymi specjalistami, udostępniano uczniom materiały informacyjne, plakaty, ulotki. Działanie V polegało na realizacji programów służących działaniom profilaktycznym w rodzinach zagrożonych przemocą. W okresie objętym kontrolą na terenie powiatu realizowano kilka takich programów, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą.

W ramach II celu szczegółowego, „Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie” określono 3 działania.

Założono podjęcie działań w kierunku zwiększenia dostępu do usług Ośrodka Interwencji Kryzysowej (I). W 2013 r. dzięki pracy wolontariusza został o 30 min. wydłużony czas dyżuru interwencyjnego w Ośrodku Interwencji Kryzysowej. Ponadto powiat w oparciu o umowę o wsparcie realizacji zadania publicznego pn. „Wsparcie informacyjno – doradcze dla mieszkańców Powiatu Żarskiego” z maja 2014 r. przekazał prowadzącemu OIK Lubuskiemu Ruchowi na Rzecz Kobiet i Rodziny „Żar” dotację w wys. 10.000,00 zł. Umożliwiło to realizację projektu ukierunkowanego na pomoc osobom i rodzinom (ok. 120 osób), w których występują czynniki ryzyka wykluczeniem społecznego, jak przemoc, uzależnienia, osamotnienie, bezradność. Projekt zakłada w uzasadnionych sytuacjach dotarcie do klientów w miejscu ich zamieszkania. W 2013 r. psycholog OIK prowadził 7-osobową grupę wsparcia dla kobiet – ofiar przemocy w rodzinie (II zaplanowane działanie). W ramach działania III dotyczącego podjęcia działań w celu zapewnienia miejsc w OIK dla ofiar przemocy, od 2013 r. OIK poszerzyło swoją ofertę o pokrywanie ofiarom przemocy domowej kosztów czasowego zakwaterowania lub udzielania schronienia w uzasadnionych sytuacjach.

Było to możliwe dzięki środkom pozyskanym z Ministerstwa Sprawiedliwości w ramach Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

III Cel szczegółowy Programu pn. **„Stworzenie zintegrowanego systemu oddziaływań na sprawców przemocy w rodzinie”** obejmuje natomiast 2 działania. Pierwsze to realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. W 2013 i 2014 r. PCPR w Żarach zorganizowało i przeprowadziło edycje programów adresowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie, podobnie jak we wcześniejszych latach, otrzymując na ten cel środki z budżetu Państwa za pośrednictwem Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp.

Za realizację drugiego działania polegającego na zapewnieniu miejsc w noclegowniach dla sprawców przemocy, są odpowiedzialne gminy. Z analizy PCPR wynika, że tylko 2 gminy są w stanie w razie konieczności zapewnić takie miejsca.

Ustalono, że podjęto działania zawarte we wszystkich celach szczegółowych. Do dnia kontroli zrealizowano/w toku realizacji było 100% działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów szczegółowych. Wszystkie te działania zawierają się w ustawowych zadaniach w przedmiotowym zakresie.

[Dowód – akta kontroli str. 29-146]

Nie stwierdzono uchybień w realizacji zadania.

2. Programy osłonowe, profilaktyczne realizowane w powiecie.

Opracowywanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie (art. 6 ust.3 pkt 2 cyt. ustawy).

W okresie od września do listopada 2013 r. trwały zajęcia edukacyjne i warsztatowe pn. „Szkoła dla rodzin”, mające na celu podniesienie kompetencji i umiejętności wychowawczych rodziców doświadczających problemów opiekuńczo-wychowawczych, a więc potencjalnie zagrożonych stosowaniem przemocy w rodzinie. Treści programowe warsztatów obejmowały m.in. problematykę kar i nagród w wychowaniu, radzenia sobie z negatywnymi emocjami, konstruktywnego rozwiązywania konfliktów w rodzinie. Zajęcia obejmowały 18 godzin, uczestniczyło w nich 18 osób, klientów PCPR w Żarach.

W 2013 r. OIK zrealizował program doradczo – wspierający dla rodziców dzieci zagrożonych niedostosowaniem społecznym pn. „Rodzicu, nie jesteś sam”, którego celem było kompleksowe wspieranie rodzin z problemami wychowawczymi, niewydolnych, borykających się z trudnościami komunikacyjnymi między rodzicami a dziećmi itp. W ramach programu, którym objęto 21 osób (w tym 5 dzieci) zorganizowano: 8 dwugodzinnych warsztatów umiejętności wychowawczych, które ukończyło 10 osób oraz dyżury psychologów, pedagoga, prawnika. Tematyka programu obejmowała zakres dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W 2014 r. PCPR rozpoczęło realizację 2 programów adresowanych do rodzin zastępczych, ukierunkowanych na profilaktykę niekorzystnych zjawisk w rodzinie, w tym przemoc. Celem pierwszego program pn. „Moje emocje – moja rodzina – moje dojrzewanie”, jest m.in. wzmocnienie rodzin zastępczych w procesie opiekuńczo-wychowawczym; w zajęciach bierze udział od 4 do 6 osób. Drugi, pn. „W krainie dotyku” adresowany do osób dorosłych (w spotkaniu wzięło udział 3 rodziców), jak i wychowanków (8-9 osób) ma na celu m.in. profilaktykę nadużyć seksualnych, przemocy w rodzinach zastępczych, kształtowania prawidłowych reakcji na zagrożenie, postaw i relacji w rodzinie. Problematyka zajęć realizowanych w ramach tych programów obejmuje m.in. konstruktywne rozwiązywanie konfliktów oraz kształtowanie w rodzinie prawidłowych postaw i relacji, bez przemocy.

Ponadto, w 2013r. i 2014 r. Powiat Żarski przystąpił do otwartego konkursu ofert pn. „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie” ogłoszonego przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Zostały opracowane projekty pt. „Profilaktyka w zakresie przeciwdziałania zachowaniom przemocowym w rodzinach zastępczych” (2013 r.) oraz pt. „Tarcza Powiatu Żarskiego przeciwko przemocy” (2014 r.). Obydwa projekty, mimo pozytywnej opinii Wojewody Lubuskiego, nie uzyskały dofinansowania i nie zostały zrealizowane.

[Dowód – akta kontroli str. 147-204]

Nie stwierdzono uchybień w realizacji zadania.

3. Infrastruktura pomocy kierowanej do osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej i ośrodkach wsparcia (art.6 ust.3 pkt 3 i 4 cyt. ustawy).

W toku czynności kontrolnych ustalono, że Powiat Żarski zapewnia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsca w ośrodku interwencji kryzysowej. Realizację

tego zadania Powiat zlecił w 2013 i 2014r. Lubuskiemu Ruchowi Na Rzecz Kobiet i Rodziny „Żar” z siedzibą w Żarach przy ul. Wrocławskiej. Do tego zawierana jest stosowna umowa, która określa szczegółowe warunki wykonania zadania (Umowę Nr 2/2013 z dnia 27 lutego 2013r. i Umowę Nr 2/2014r. z dnia 31 stycznia 2014r. o wsparcie realizacji zadania publicznego pod nazwą: Prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej). W tożsamy sposób powiat zapewnia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsca w ośrodkach wsparcia. Umową Nr 1/2013 o wsparciu realizacji zadania publicznego pod nazwą Prowadzenie ośrodka wsparcia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży zamieszkujących na terenie powiatu żarskiego zawartą w dniu 27.02.2013 powiat zlecił wykonanie zadania Towarzystwu Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Żarskie w Żarach.

Ze sprawozdania z wykonania zadania publicznego przedstawionego dyrektorowi jednostki w zakresie swojej działalności wynika, że OIK objął pomocą ambulatoryjną 632 osoby, w tym 148 to mężczyźni. Z powodu przemocy w rodzinie pomocą objęto 116 osób (dane te są niespójne ze sprawozdaniem z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przesłanym do LUW w CAS). Ośrodek działa w godzinach popołudniowych od 15.00 do 19.00. i zatrudnia takich specjalistów jak: psycholog, prawnik, lekarz psychiatra i kurator zawodowy i w razie potrzeby zapewnia miejsca noclegowe. Ponadto powiatowe centrum pomocy społecznej przeprowadza kontrolę jednostek pomocy społecznej sobie podległych zgodnie z planem kontroli, który ujęty jest w Zarządzeniu dyrektora PCPR w tej sprawie. Z protokołu kontroli z dnia 12.09.2013r. sporządzonego po przeprowadzeniu kontroli przez zespół kontrolny PCPR w Ośrodku Interwencji Kryzysowej wynika, że działalność Ośrodka w okresie sprawozdawczym była realizowana zgodnie z założeniami. Ośrodek nie dysponuje całodobową pomocą, mimo to, z pozyskanych funduszy między innymi z Ministerstwa Sprawiedliwości zwiększył swoją ofertę o zapewnienie maksymalnie do 7 dni czasowego noclegu. Poza tym klienci skorzystali z wsparcia doraźnego w formie sfinansowania czynszu, dojazdu do Ośrodka, żywności i korepetycji dla dzieci w różnym przedziale wiekowym. Centrum oceniało również poziom świadczonych usług w Ośrodku. Zaznaczono na przykład, że na usługi prawne czy psychologiczne klient oczekuje maksymalnie kilka dni natomiast w sytuacjach nagłych przyjmowany jest niezwłocznie.

Nie ma informacji o planach i efektach podejmowanych działań na rzecz osób będących w stanie kryzysu, którym udzielana pomoc pozwoliła nabyć umiejętności samodzielnego radzenia sobie z trudnościami, jak również informacji, czy osoby wymagały dalszego innego wsparcia i je otrzymały.

Rolę ośrodka wsparcia dla mieszkańców powiatu zapewniającą całodobową pomoc pełni dom samotnej matki. Ze sprawozdania z wykonania zadania publicznego przedstawionego dyrektorowi jednostki w zakresie swojej działalności wynika, że dom samotnej matki objął pomocą 34 kobiety w tym 4 kobiety w ciąży i 38 dzieci (dane te są niespójne ze sprawozdaniem z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przesłanym do LUW w CAS). Średnio w miesiącu przebywało 10 kobiet i 11 dzieci. Dom opuściło 21 kobiet (w tym 3 odeszły do innego ośrodka, 10 wróciło do rodziny, 5 wynajęło mieszkanie, 2 wróciły do swojego mieszkania, 1 otrzymała mieszkanie). Wszystkie kobiety na bieżąco porządkowały swoje sprawy materialno-bytowe. Mieszkanki korzystały z pomocy psychologa na terenie DSM, gdzie odbywały się spotkania grupowe oraz konsultacje indywidualne. Ogółem odbyło się 12 dwugodzinnych spotkań raz w miesiącu. Z pomocy psychologa skorzystało 18 kobiet. Podczas kontroli w jednostce kontrolującym nie udostępniono teczek osobowych klientów. Całość dokumentacji poszczególnych osób zgłaszających się o pomoc znajduje się w DSM. PCPR zaplanował kontrolę w Domu Samotnej Matki na sierpień 2014 r., zgodnie z przyjętym planem kontroli. Przedmiotem tej kontroli ma być tryb kierowania i przyjmowania do placówki oraz sposób wydatkowania przekazanej dotacji. Podobnie jak w przypadku badania jakości usług w OIK, PCPR nie zaplanował pozyskać informacji o planach i efektach działań podejmowanych na rzecz klientek DSM.

Z posiadanych informacji (pismo znak PCR.V033.12.14 z 7 kwietnia 2014r. oraz z informacji powziętych w toku kontroli) wynika, że Powiat nie zapewnia całodobowego numeru telefonu, pod którym mieszkańcy powiatu znajdując się w stanie kryzysu, łączący się z numerem alarmowym 112, uzyskają natychmiastowe wsparcie czy poradę. Usługa w tym zakresie świadczona jest od poniedziałku do piątku w godz. od 7 00- 19 00 przez specjalistów PCPR i OIK. W myśl Art. 47 pkt. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.) w ramach interwencji kryzysowej udziela się m.in. natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, zatem wskazane by było poszerzenie tej usługi o dostęp całodobowy.

W trakcie czynności kontrolnych przeanalizowano także dokumentację zgromadzoną w powiatowym centrum pomocy rodzinie dot. rozpatrywania sygnałów w przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie. Przeanalizowano cztery takie przypadki. Akta zawierały obszerne adnotacje urzędowe sporządzane z przeprowadzanych rozmów dyrektora Centrum, psychologa, koordynatora ds. rodzin zastępczych, z członkami rodziny, w której istniało podejrzenie o stosowanie przemocy; kserokopie protokołów z posiedzeń zespołu

interdyscyplinarnego, w tym plany pomocy poszczególnym członkom rodziny; korespondencje wymienne z prokuraturą; dokument potwierdzający wizytę pracownika Centrum w rodzinie zastępczej potwierdzony podpisem opiekunów zastępczych; notatki służbowe z przeprowadzonych spotkań pracownika Centrum z pedagogiem szkolnym sprawozdania ośrodków pomocy społecznej z aktualnej sytuacji rodziny i inne. Analiza przedstawionej kontrolującym dokumentacji wskazuje na współpracę Centrum z różnymi instytucjami zaangażowanymi w proces pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą domową. W każdym przypadku sygnały były bezzwłocznie badane, analizowane przez Centrum, powiadamiano odpowiedni ośrodek pomocy społecznej, a w uzasadnionych przypadkach wszczynano procedurę „Niebieskiej Karty”. W tych sprawach odbywały się spotkania interdyscyplinarne (w składzie: dyrektor PCPR, psycholog, pracownik socjalny MOPS, kurator sądowy, pedagog), w trakcie którego planowano i podejmowano stosowne działania. Klientom udzielano pomocy między innymi przez: objęcie wsparciem psychologicznym, włączanie sprawcy przemocy w zajęcia edukacyjne dotyczące przemocy prowadzonych przez psychologa Centrum raz w miesiącu; objęcie ofiary przemocy (dzieci) zajęciami edukacyjnymi w świetlicy wiejskiej, objęcie wsparciem pedagoga szkolnego, psychologa.

Wszystkie osoby dotknięte przemocą w rodzinie otrzymują pomoc w różnorodnej formie, dostosowanej do aktualnych potrzeb klientów. Fakt ten potwierdzają gromadzone w dokumentacji Protokoły z udziału w posiedzeniach w zespole interdyscyplinarnego, notatki służbowe, sprawozdania i korespondencja wymienna z innymi instytucjami w sprawie.

Zadanie realizowane z uchybieniem pod względem badania przez PCPR jakości świadczonych przez OIK usług na rzecz osób będących w stanie kryzysu oraz zapewnienia całodobowego dostępu do interwencji kryzysowej osobom w stanie kryzysu.

Warunki realizacji zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

Analiza zakresów obowiązków pracowników merytorycznych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żarach wskazuje, że zadania z zakresu przemocy w rodzinie realizuje dwóch pracowników zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu tj.: jeden pracownik, który realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz psycholog. Ponadto 1 pracownik wyznaczony jest do zadań w zakresie świadczeń

i pomocy instytucjonalnej; 1 pracownik ds. świadczeń; 3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej ocenie zespołu kontrolnego zasoby kadrowe Centrum przy tak czytelnym podziale zadań merytorycznych są wystarczające do pełnej realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Pracownicy zajmujący się problemem przemocy w rodzinie w okresie objętym kontrolą uczestniczyli w szkoleniach z dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie (40 godzinne szkolenie z zakresu pracy ze sprawcami przemocy wg Modelu z Duluth).

[Dowód – akta kontroli str.205-428]

4. Działania kierowane do osób stosujących przemoc.

Opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie (art.6 ust.4 pkt 2 cyt. ustawy).

W toku czynności kontrolnych przeanalizowano dokumentację dotyczącą realizacji przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żarach programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy realizowanego w 2013 i 2014 r. Obydwie edycje były realizowane przez tych samych specjalistów, w oparciu o materiały szkoleniowe Fundacji Przeciw Wykluczeniu Społecznemu „Będziesz” (opracowane na podstawie The Duluth Model), jak również materiały własne prowadzących. Program zakładał zajęcia grupowe i indywidualne z osobami stosującymi przemoc. Zgodnie z harmonogramem program obejmował 60 godzin zajęć grupowych, a ponadto 10 godzin na zajęcia indywidualne oraz 14 na spotkania z partnerkami uczestników, zatem łączna liczba zrealizowanych godzin była zgodna z liczbą godzin określoną w „Wytocznych do tworzenia modelowych programów Korekcyjno – Edukacyjnych dla osób stosujących przemoc” (załącznik nr 2 do Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie). Zajęcia odbywały się w siedzibie PCPR.

W 2013 r. program był realizowany w okresie od 8 maja do 14 sierpnia. Powiat otrzymał środki pozwalające na objęcie programem 8 osób (12.000,00 zł.). W 2014 r. program rozpoczęto 22 stycznia a zakończono go 14 maja. Powiat otrzymał na ten cel środki w wys. 14.000 zł. Środki te zostały wydatkowane na wynagrodzenie 2 realizatorów zadania, jak również drobny poczęstunek i materiały biurowe dla uczestników zajęć.

W celu dokonania rekrutacji do obu edycji programu PCPR w Żarach nawiązywało współpracę z ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu, Prokuraturą, Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej, Sądem Rejonowym w Żarach. Do wytypowanych osób zostały

skierowane pisma informujące o rozpoczęciu programu i konieczności zgłoszenia się na zajęcia. Z dokumentacji (listy obecności uczestników na zajęciach indywidualnych i grupowych, teczki klientów) wynika, że w 2013 r. objęto programem 10 osób, z czego 5 ukończyło jego pełną edycję, natomiast w 2014 r. program rozpoczęło 11 sprawców przemocy, zaś 5 osób ukończyło go, uzyskując zaświadczenia.

Dokumentacja uczestników zawarta w indywidualnych teczkach obejmowała: kontrakty, wypełnione formularze „Historia przemocy cz. I, cz. II”, kwestionariusze „Przekonania”, kwestionariusze kontrolowania, „plan bezpieczeństwa” oceny zmian, osobiste adnotacje uczestników, testy sprawdzające wiedzę uczestników.

Program był realizowany przez dwóch specjalistów. Dyrektor PCPR zawarł z nimi umowy – zlecenia, zgodnie z którymi byli oni zobowiązani do realizacji zadania obejmującego przeprowadzenie zajęć korekcyjno – edukacyjnych indywidualnych i grupowych, monitoringu zachowań przemocowych, opracowania harmonogramu i programu zajęć oraz przedłożenia dokumentacji uczestników i końcowego sprawozdania.

Pierwsza osoba prowadząca program, magister psychologii (studia podyplomowe w zakresie psychologii klinicznej) zatrudniony w PCPR w Żarach od 2005 r. ukończyła łącznie ponad 250 godzin szkoleń z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym 72 godz. z zakresu pracy ze sprawcami przemocy (przeprowadzone przez Fundację „Będziesz” w Poznaniu oraz Instytut Psychologii Zdrowia PTP w Warszawie), 40 – godz. Trening Zastępowania Agresji, 120 godz. Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Realizator programu korekcyjno – edukacyjnego posiada zatem kwalifikacje określone w § 9 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne. Drugim realizatorem programu korekcyjno – edukacyjnego jest, magister pedagogiki pracy socjalnej zatrudniony w PCPR w Żarach od 2007 r. na stanowisku starszego pracownika socjalnego ds. pomocy środowiskowej. Ukończył on szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w wymiarze 97 godzin, w tym 82 godz. z zakresu pracy ze sprawcami przemocy (przeprowadzone przez NZOZ Ośrodek Terapeutyczny „Profil” w Żarach, Fundację „Będziesz” w Poznaniu oraz Instytut Psychologii Zdrowia PTP w Warszawie). W dokumentacji brak zatem poświadczenia odbycia wymaganej minimalnej liczby 100 godzin szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

zatem realizator programu nie spełnia wszystkich warunków dot. kwalifikacji osób prowadzonych oddziaływania korekcyjno – edukacyjne określonych w § 9 cyt. wyżej rozporządzenia. W związku jednak z faktem, że osoba ta pełniła funkcję realizatora programu korekcyjno – edukacyjnego przed wejściem w życie cyt. rozporządzenia i realizowała to zadanie do dnia kontroli, zgodnie z § 10 cyt. rozporządzenia, może prowadzić oddziaływania korekcyjno – edukacyjne, nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 2015 r., (chyba że uzupełni kwalifikacje określone w § 9 ust. 1-3 cyt. rozporządzenia).

[Dowód – akta kontroli str.429-512]

Nie stwierdzono uchybienia w realizacji zadania.

WNIOSKI:

Nie stwierdzono uchybień w realizacji zadań z zakresu:

1. Opracowywania i realizacji powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
2. Realizacji zadania dotyczącego opracowywania i realizowania programu służącego działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
3. Realizacji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji specjalistów przygotowanych do realizacji programu.

Stwierdzono uchybienia w obszarze infrastruktury pomocy kierowanej do osób dotkniętych przemocą w rodzinie pod względem badania przez PCPR jakości świadczonych przez OIK usług na rzecz osób będących w stanie kryzysu oraz zapewnienia całodobowej dostępności do interwencji kryzysowej dla tych osób.

Na tym kontrolę zakończono.

Dokonano wpisu do znajdującej się w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żarach książki kontroli – poz. nr 3/14.

Pouczenie

Na podstawie § 18 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy

w rodzinie (Dz. U. Nr 126, poz. 718) kierownik jednostki może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny odmowy. Odmowa podpisania protokołu przez kierownika jednostki nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych.

Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego wobec zastrzeżeń.

Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów. Zespół inspektorów przeprowadza dodatkowe czynności kontrolne, jeżeli z analizy zastrzeżeń wynika potrzeba ich podjęcia. Z przeprowadzonych dodatkowych czynności kontrolnych sporządza się protokół.

Jeżeli zespół inspektorów stwierdzi zasadność zastrzeżeń, dokonuje zmian w protokole kontroli. W razie nieuwzględniania zastrzeżeń, w całości lub części, zespół inspektorów zajmuje stanowisko na piśmie i przekazuje je do akceptacji Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego. Stanowisko w sprawie zgłoszonych zastrzeżeń przekazuje się kierownikowi jednostki podlegającej kontroli.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 2 jednobrzmiących egzemplarzach.

Kontrolujący:

Dyrektor:

ST. INSPEKTOR

w Wydziale Polityki Społecznej

Anna Obiegło

Dyrektor

**Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Żarach**

Justyna Rasztubowicz

INSPEKTOR

**w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej**

Wiesława Mikołajczyk

Gorzów Wlkp., dnia ...26.08... .. 2014 r.

Żary, dnia ...29.08..... 2014 r.